

Stanisława Kurek-Kokocińska

Recenzja Forum Bibliotek Medycznych 2014 R. 7 nr 1 (13)

Forum Bibliotek Medycznych 7/1 (13), 602-606

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RECENZJA

Prof. dr hab. Stanisława Kurek-Kokocińska
Łódź – UŁ

FORUM BIBLIOTEK MEDYCZNYCH **2014 R. 7 NR 1 (13)**

Na zawartość recenzowanego numeru 1 (13) R. 7: 2014 „*Forum Bibliotek Medycznych*” składają się 52 teksty samoistne piśmienniczo zamieszczone na 604 stronach.

Kompozycja tomu obejmuje teksty wprowadzające (*Przedmowa Rektora i doktora honoris causa Akademii Medycznej w Łodzi*, Leszek Woźniak, s. 7; *Siódmy rocznik Forum Bibliotek Medycznych*, Ryszard Żmuda, s. 9), część artykułową (Organizacje, Ośrodki dydaktyczne i naukowe, Nauczyciele akademicy, Historia książki, Biblioteki, Muzea), sprawozdawczą i słownikową.

Część merytoryczną tomu zatytułowaną Organizacje rozpoczyna tekst pt. *Unia Polskich Pisarzy Lekarzy* (Marek Pałikowski, s. 11-16) będący charakterystyką tej organizacji na przestrzeni blisko 50 lat. Stowarzyszenie powstało w 1967 roku, skupia absolwentów wydziałów lekarskich i stomatologicznych akademii medycznych. Autor przybliży dorobek literacki i artystyczny środowiska medycznego, omawia działania organizacji w zakresie życia literackiego.

Teksty zebrane w dziale pn. Ośrodki dydaktyczne i naukowe omawiają sytuację w dziedzinie przygotowania zawodowego bibliotekarzy i specjalistów informacji naukowej na poziomie wyższym.

Artykuł pt. *Akademickie kształcenie bibliologów i informatologów* (Małgorzata Janiak, s. 17-29) omawia temat w kontekście Krajowych Ram Kwalifikacyjnych (rozporządzenie MNiSzW z dnia 2 listopada 2011 roku w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego) na podstawie analizy oferty dydaktycznej prezentowanej na stronach internetowych przez polskie jednostki kształcące na poziomie akademickim w dyscyplinie bibliologia i informatologia.

Artykuły pt. *Z historii studiów bibliotekarskich na Uniwersytecie w Białymstoku* (Katarzyna Zimnoch, s. 30-34), *Przemiany i perspektywy. Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie* (Remigiusz Stanisław Sapa, s. 35-54),

Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu – historia i współczesność (Małgorzata K o w a l s k a , Wanda A. C i s z e w s k a , s. 55-82), *Między tradycją a nowoczesnością Instytut Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego* (Justyna J a s i e w i c z , s. 83-86) prezentują początki i rozwój ośrodków, charakteryzują organizację i kierunki kształcenia studentów, skrótowo przybliżają dorobek kadry naukowej.

Artykuł pt. *Analiza aktywności zawodowej i naukowej absolwentów Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego zatrudnionych w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu w świetle badań ankietowych (stan na 1 III 2014 rok)* (Emilia C z e r n i e j e w s k a , Marek D u b i ń s k i , s. 87-92) stanowi raport z ankietyzacji pracowników Biblioteki (w liczbie 19 osób, tj. 73 % zatrudnionych na stanowiskach bibliotecznych), będących absolwentami studiów bibliotekoznawczych.

Dział „Forum...” pod nazwą Nauczyciele akademicy zawiera tekst pt. *Twórczość literacka i hobbystyczna nauczycieli akademickich łódzkich uczelni medycznych* (Anna S t r u m i ł o , s. 93-120), na który składa się krótka informacja wprowadzająca, a także dokumentacja dorobku pozamedycznego uczonych w formie spisu ich opublikowanych prac oraz ilustrowana prezentacja okładek książek, twórczości malarskiej, fotograficznej, karykatur oraz innych aktywności (hodowla lili).

Zagadnienia Historii książki w recenzowanym tomie podejmuje artykuł pt. *Zarys dziejów drzeworytu i zdobnictwa książkowego w Europie Zachodniej i w Polsce do 1945 roku* (Rena-ta O s i e w a ł a , s. 125-145). Materiał ten, interesujący w warstwie treściowej, jest oparty na literaturze przedmiotu. Wymaga jednak dalszej nad nim pracy językowej, stylistycznej i redakcyjnej.

Wiodącym tematem numeru są biblioteki charakteryzowane w aspekcie ich historii i rozwoju ze zwróceniem większej uwagi na sytuację lokalową, zwłaszcza że w ostatnich latach wiele bibliotek stało się gospodarzami całkiem nowych, albo wyremontowanych lokali. Przedmiotem zainteresowania autorów stały się polskie biblioteki medyczne (4 artykuły), polskie biblioteki akademickie o profilu nie związanym z medycyną (5 artykułów) oraz inne biblioteki naukowe (3 artykuły), a także biblioteka medyczna Uniwersytetu w Cardiff.

Główna Biblioteka Lekarska powstała w Warszawie w 1945 roku, posiada 14 oddziałów terenowych. Trzy spośród nich zostały przedstawione w recenzowanym tomie „Forum...”: Oddział w Częstochowie, Katowicach i w Słupsku.

Tekst pt. *30 lat działalności Oddziału Głównej Biblioteki Lekarskiej w Częstochowie na rzecz częstochowskiej służby zdrowia* (Wojciech G i e r m a z i a k , Elżbieta J a s t r z ę b s k a , s. 153-163) zawiera krótki opis dziejów biblioteki od jej powstania do chwili obecnej, w tym opisanie działalności w nowej siedzibie oddanej do użytku w 2010 roku.

Tekst pt. *Z kart historii Katowickiego Oddziału Głównej Biblioteki Lekarskiej im. Stanisława Konopki w Warszawie* (Wojciech G i e r m a z i a k , Danuta K o r z o n , s. 213-222) zapoznaje z historią placówki, w zarysie omawia jej rozwój i współczesną działalność. Obecna siedziba biblioteki od 1985 roku mieści się „w obiekcie nowoczesnym architektonicznie” oddanym do użytku w 1982 roku i sprywatyzowanym w 1992.

Tekst pt. *Lokalne środowisko oraz działalność Słupskiego Oddziału Głównej Biblioteki Lekarskiej w Warszawie* (Wojciech G i e r m a z i a k , Ewelina P r u s a k , s. 342-359) podaje

informacje z dość krótkiej historii istnienia tej biblioteki (od 1992 roku), charakteryzuje jej działalność zwłaszcza pod kątem specyfiki w dziedzinie pielęgniarstwa i ratownictwa medycznego.

Działalność Głównej Biblioteki Lekarskiej w zakresie dotyczącym jej Działu Zbiorów Specjalnych za ostatni okres pięcioletni omawia tekst pt. *Dział Zbiorów Specjalnych Głównej Biblioteki Lekarskiej im. Stanisława Konopki w Warszawie (1995-2013)* (Wojciech G i e r m a - z i a k , Marta K u l e s z a , s. 373-398). W artykule autorzy prezentują profil tej agendy bibliotecznej, w tym prowadzoną bogatą działalność wystawienniczą.

Biblioteka Medyczna Uniwersytetu w Cardiff (Lidia M i k o ł a j u k , s. 142-152) funkcjonuje w nowym budynku oddanym do użytku w 2011 roku. Charakterystyka jej siedziby i wyposażenia składa się na główną treść artykułu.

Biblioteki kilku wyższych uczelni w Polsce w ostatnich latach urządzają nowe lokale, co splata się z ich ofertą nowoczesnych usług informacyjnych wykonywanych na rzecz środowiska studentów, kadry naukowej i dydaktycznej oraz innych społeczności. Ta tematyka, przez niektórych autorów uwypuklona na tle historycznym, jest obecna w artykułach prezentujących biblioteki i ich siedziby oddane do użytku w okresie 2012-2014: *Biblioteka Główna Akademii Marynarki Wojennej w Gdyni – droga do nowoczesności* (Aleksandra C h a l i Ń s k a , s. 164-191), *Droga Biblioteki Głównej Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie do własnego budynku* (Anna G r z e l a k - R o z e n b e r g , s. 360-372), *Wczoraj i dziś Biblioteki Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach* (Karolina K u s t r a , s. 223-246), *Rozbudowa i modernizacja Biblioteki Głównej Akademii Górniczo-Hutniczej – logistyczny majstersztyk* (Ewa D o b r z y Ń s k a - L a n k o s z , s. 269-285).

Tekst 95 – *lecie Biblioteki Uniwersyteckiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie* (Barbara Z e z u ł a , s. 286-311) przedstawia historię biblioteki, w tym zasługi jej kierownictwa, omawia kształtowanie księgozbioru w czasie oraz charakteryzuje nowoczesny warsztat – wyposażenie i formy pracy - w budynku zajmowanym od 1947 roku, rozbudowanym w 1998, unowocześnionym w 2006 i nadal modernizowanym.

Tekst *Rozbudowa Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu* (Szymon M a l c z e w s k i , 326-336) przybliży temat inwestycji zamkniętej w 2013 roku oddaniem do użytku biblioteki i jej placówek (m.in. Muzeum Literatury Henryka Sienkiewicza, Pracownia Muzeum Józefa I. Kraszewskiego, Mieszkanie-pracownia Kazimiery Hłakowiczówny) nowego gmachu. Jak pisze autor artykułu: „W perspektywie zintegrowanej konstrukcji budynku nowy gmach jest jakby przedłużeniem pierwotnej, historycznej biblioteki Edwarda Raczyńskiego, jest w architektonicznej formie wyraźną kontynuacją jego dzieła, podjętą w 180 lat po rozpoczęciu fundacji Biblioteki Raczyńskich” (s. 333-334).

Tekst *Wojewódzka i Miejska Biblioteka Publiczna im. Zbigniewa Herberta w Gorzowie Wielkopolskim* (Krzysztof W a s i l e w s k i , s. 192-212) charakteryzuje początki biblioteki, jej dzieje oraz funkcje wynikające z obsługi środowiska lokalnego, a także przedsięwzięcia naukowe i kulturalne w mieście bez silnego ośrodka akademickiego. Od 2007 roku Biblioteka jest gospodarzem nowego obiektu.

Tekst *Biblioteka Naukowa Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie – historia i współczesność* (Ewa D a n o w s k a , s. 246-268) zawiera w sobie zarys dzie-

jów do dnia dzisiejszego, w siedzibie przy ul. Sławkowskiej 17, pod którą kamień węgielny położono w 1857 roku. Po zdarzeniach historycznych obecnie biblioteka nadal mieści się pod tym adresem. Jak pisze autorka artykułu „Nie porzucając swej staroświeckiej otoczki, czytelnia została zmodernizowana poprzez zainstalowanie monitoringu i elektronicznego systemu zabezpieczeń”, „stare czytniki mikrofilmów zastąpiono nowszymi modelami”, „zainstalowano w czytelni komputer z dostępem do Internetu i zainstalowano sieć WiFi”, wprowadzono też bardziej ekonomiczne, estetyczne oświetlenie (s. 263-264). Charakterystyka bogatych zbiorów Biblioteki oraz jej obecna organizacja składają się na zasadniczą treść artykułu.

Artykuł *Mobilność w bibliotece - potrzeba czy już umiejętność? – na próbie Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie* (Scholastyka B a r a n , Katarzyna B i k o w s k a , s. 312-325) podejmuje zagadnienie bibliotecznych usług informacyjnych wykorzystujących technologie mobilne. Przedstawia sytuację na rynku tego typu urządzeń, charakteryzuje ich zastosowania w bibliotekach, omawia przebieg i wyniki badania ankietowego sprawdzającego „oczekiwania odbiorców (maturzystów i studentów) wobec dostosowania strony domowej Biblioteki Uniwersyteckiej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie do urządzeń mobilnych”.

Ogółem czternaście artykułów (s. 142-398) tematycznie pokrewnych stanowi ponad 40 % zawartości tomu, tekstom towarzyszą liczne ilustracje, zwykle w formie fotografii opisywanych budynków bibliotecznych i ich wnętrza.

Kompozycyjnie wydzielona część „Forum...” zatytułowana Muzea zawiera pięć dalszych tekstów (s. 399-460) z towarzyszącymi im ilustracjami.

Artykuł *Muzeum Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego* (Marek B u k o w s k i , s. 416-420) przedstawia kierunki działania Muzeum, takie jak działalność wystawiennicza, współpraca z innymi pokrewnymi placówkami, działalność dydaktyczna (skierowana do studentów oraz uczniów szkół gimnazjalnych i licealnych).

Muzeum Uniwersytetu Medycznego w Łodzi (Czesław J e ś m a n , Agnieszka K u l a , s. 453-465) jest placówką połączonych w 2002 roku Akademii Medycznej i Wojskowej Akademii Medycznej, które utworzyły łódzki Uniwersytet Medyczny. Autorzy przedstawili rys historyczny muzealnictwa wojskowo-medycznego w Polsce, które bierze swój początek w 1925 roku, „kiedy z inicjatywy prof. Stanisława Konopki utworzono w ówczesnej Szkole Sanitarnej muzeum”. Muzeum Polskiej Wojskowej Służby Zdrowia (część Zakładu Historii Medycyny WAM) zostało otwarte w 1972 roku. Artykuł prezentuje zbiory Muzeum, na które składają się m. in. starodruki, sprzęt medyczny, mundury służby zdrowia, dokumenty, odznaki, medale, ikonografia.

Muzeum Historii Medycyny i Farmacji Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku (Magdalena G r a s s m a n n , s. 399-415) zostało powołane w 2011 roku. Autorka przedstawia tradycje medyczno-muzealne Białegostoku zapoczątkowane przez Izabelę z Poniatowskich Branicką, kontynuowane w powstałej w 1950 roku Akademii Lekarskiej. Dalszą część artykułu stanowi charakterystyka ekspozycji muzealnej (dział medyczny, dział farmaceutyczny) oraz prowadzonej przez pracowników Muzeum działalności naukowej i dydaktycznej skierowanej m.in. do studentów Uniwersytetu Medycznego oraz uczniów szkół z terenu całej Polski.

Muzeum Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie (Stanisław Z w o l s k i , s. 421-438) powołał Senat Akademii Medycznej w 1990 roku. W artykule autor

omawia początki przedsięwzięcia sięgające roku 1900, rozwój projektu do dnia dzisiejszego oraz charakteryzuje zgromadzone materiały, tj. księgozbiór, w tym zgromadzone w Muzeum rękopisy oraz portrety, narzędzia lekarskie, medale.

Muzeum Farmacji im. prof. Jana Muszyńskiego w Łodzi (Jakub K o s s o w s k i, s. 444-457) zostało utworzone z inicjatywy łódzkich farmaceutów w 2008 roku, należy do Przedsiębiorstwa Zaopatrzenia Farmaceutycznego. Artykuł przybliży historię muzealnictwa farmaceutycznego w Polsce, charakteryzuje zgromadzone zbiory i kierunki działalności: wystawienniczą (ekspozycja stała, liczne wystawy czasowe związane z historią farmacji m.in. w Łodzi), naukową (spotkania naukowe, konferencje i warsztaty zawodowe), edukacyjną (wykłady, lekcje edukacyjne dla dzieci i młodzieży) i promocyjną.

Dział sprawozdawczy „Forum...” zawiera trzy teksty będące opisem i fotograficzną ilustracją przebiegu ważnych konferencji naukowych środowiska bibliologów i informatologów oraz bibliotekarzy i specjalistów informacji naukowej, które odbyły się w 2013 i 2014 roku (Emilia C z e r n i e j e w s k a, Marek D u b i ń s k i, s. 461-474; Halina G r z y w a c z, 471-482; Ewa R u d n i c k a, Marek D u b i ń s k i, 483-492).

Końcówką część tomu stanowi Słownik pracowników bibliotek medycznych (s. 493-601). Teksty prezentują sylwetki osób zmarłych (8 tekstów) oraz osób żyjących (11 tekstów), które w okresie swojej pracy zawodowej były zatrudnione w bibliotece o profilu medycznym na stanowisku dyrektorskim, kierowniczym, innym. Budowa biogramu jest ujednolicona, ilustrowana fotografią osoby, uwzględnia biografię, przebieg pracy zawodowej oraz spis publikacji. Ogółem część słownikowa „Forum...” stanowi 18 % zawartości recenzowanego tomu.

Łącznie artykuły z działu Biblioteki, Muzea oraz Słownik pracowników bibliotek medycznych zajmują 70 % zawartości ponad 600 stronicowej publikacji.

Reasumując, przedłożony do recenzji numer 1. „*Forum Bibliotek Medycznych*” za rok 2014 mieści w swej treści bogaty materiał dokumentacyjny oraz interesujące poznawczo charakterystyki instytucji, które stały się przedmiotem poszczególnych autorskich prezentacji.